

Grote Opdrachten voor het leesonderwijs

Enkele slotopmerkingen

Erwin Mantingh (e.mantingh@uu.nl)

Vakdidacticus Nederlands & Lerarenopleider
& Lid Meesterschapsteams Nederlands

*Tekst. Verschrikkelijkste van alle uitvindingen
die de mens kunnen teisteren.*

*Geen plant, geen dier vertoont, als je er een papiertje met wat tekst
bij houdt, de heftige fysiologische veranderingen waaraan Dingelam
onderworpen werd. (...)*

W.F. Hermans, 'Een telegram'. *Onder professoren* (Amsterdam
1975), p. 12.

Slotopmerkingen

Mijn naam is: tyl

De titel van mijn boek is:

mees kees op kamp

De schrijver van het boek heet:

mirjam oldenhave

Het boek heeft 84 bladzijden.

Het boek gaat over (gebruik de achterkant):

de klas van mees kees
mag op kamp! nou ja
kamp het moet van
dren woerd een
leer van menwerkweek
Ik vond het boek (denk aan grappig, spannend, eng, saai) grappig
worden

Dit wil ik nog zeggen over het boek:

niks

- Mijn beperkingen
- Uw bevindingen
- Historische kanttekeningen
- Wenselijke verbindingen
- Onze Grote Opdrachten

Mijn beperkingen

Ik heb geen tekst

Oud-docent vo (HV)

Lerarenopleider (1^e-graads)

Ex-literatuurhistoricus

Vakdidacticus

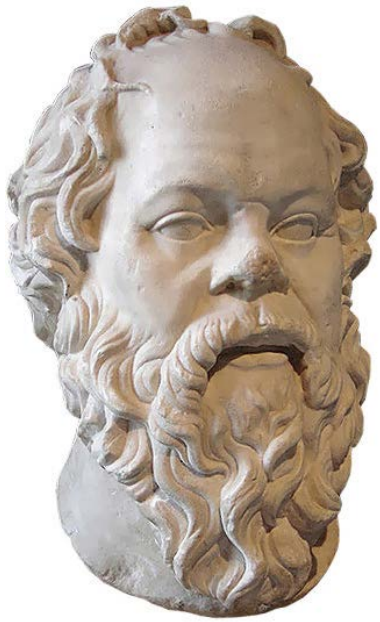
Vakmeester letterkunde

Uw bevindingen

Leeslijn po (Inouk)
 Leeslijn vo (Floor)
 GO (Ontwikkelteam)
 GO Feedback (experts)

GO	Feedback
1	Een sterke taalbasis draagt bij aan de taal- en denkontwikkeling
	Wat is een sterke taalbasis? / Meer ruimte voor conceptualisering /
	Interactie nog beter invullen. / Hier ook literatuur opnemen /
	Denken/bewust kiezen van lln. / Wat is een betekenisvolle context?
6	Leesbevordering en literaire competentie
7	Experimenteren met taal en taalvormen stimuleert het creatieve proces
A	Algemeen
	Keuze GO 1, 6 en 7 – niet 2, 3, 4 en 5 > integratie / Toetsing?
	Ta&Co, Ta&Cu, Ta&Id / scheiding productie en receptie in 6 en 7
	Onderbelicht: (inter)cultureel & historisch perspectief?
	Gepraat over bouwstenen
	Hoe gaan nieuwe en zittende leraren zich over Curriculum.nu ontfermen?
	VB Naburige en schurende teksten in po > verschillende perspectieven

Historische kanttekeningen

Vraag (om onderzoek)

Veranderende (kleinere) rol van teksten/schrift/lezen in samenleving: wat zijn de gevolgen voor onderwijs?

- Lezen < schrift/tekst < taal < communicatie
- 'Digitaal lezen'
- Literatuur = fictie in teksten *en andere talige media*

Wenselijke verbandingen

Lezen integreren:

- Lezen, schrijven, luisteren, spreken én fictie
- Literatuur en andere (intermediale) talige fictie
- Kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming
- Taalvaardigheden mét talige en culturele inzichten (bewuste geletterdheid)

LitLab is een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school

Naar de Proeven

Naar de Leensclubs

Onze Grote Opdrachten

Samenwerken met...

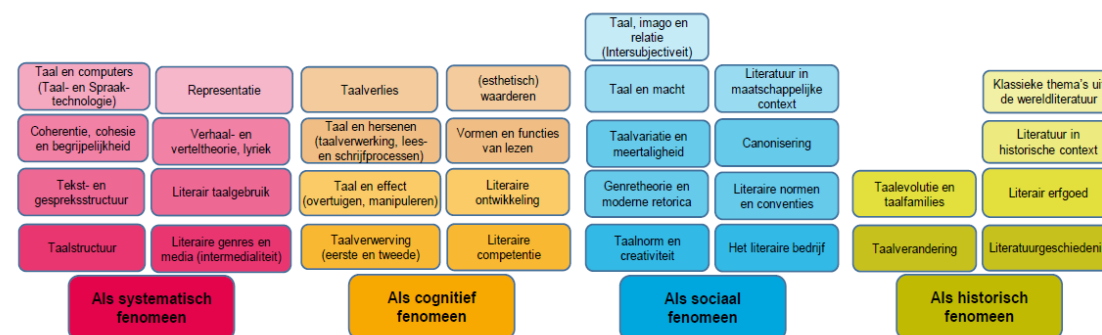
- mbo (laaggeletterdheid)
- andere specialisten en belanghebbenden
- docenten: tijd voor (na)scholing

Lezen verbinden met...

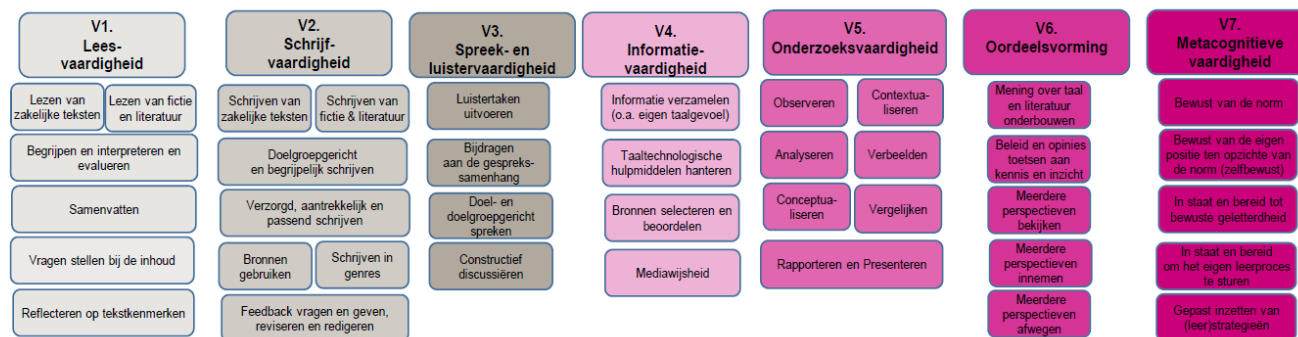
- relevante inhouden en perspectieven
- andere vaardigheden
- andere domeinen/media
- andere talen
- andere leergebieden

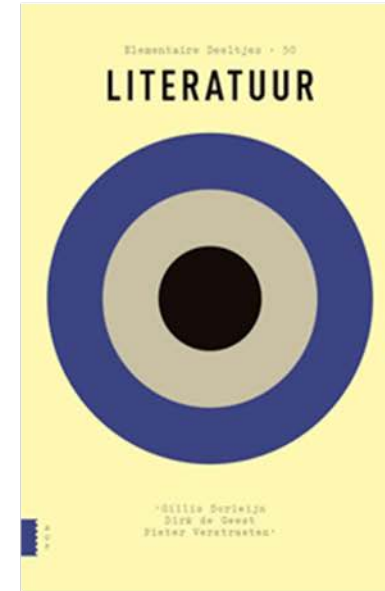
Nieuwe grafische leerdoelenkaart voor Nederlands

Nederlands

“Als dit boek over literaire praktijken ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat literatuur voortdurend verandert en zich aanpast aan steeds nieuwe maatschappelijke en culturele contexten. Die flexibiliteit is zo groot dat wat op het ene moment als literatuur wordt beschouwd het op het andere moment niet meer is en dat zelfs het begrip ‘literatuur’ als zodanig permanent aan verandering onderhevig is. Op die manier zal wat wij vandaag literatuur noemen, zich ook in de toekomst blijven ontwikkelen en steeds opnieuw worden heruitgevonden, in dialoog (en in concurrentie) met andere culturele praktijken en media.” (Dorleijn e.a. 2017, 163-164)

‘Het einde van de literatuur?’. In: Dorleijn e.a., *Literatuur. Elementaire Deeltjes 50* (2017), p. 163-164

Enkele inspiratiebronnen

- ✓ Kiene Brillenburg Wurth & Ann Rigney, *Het leven van teksten. Een inleiding tot de literatuurwetenschap* (2006)
- ✓ Gillis Dorleijn, Dirk de Geest & Pieter Verstraeten, *Literatuur. Elementaire deeltjes 50* (2017)
- ✓ W.F. Hermans, *Onder professoren* (1975) en [Andere Tijden, Onder professoren](#) (22 april 2003)
- ✓ Alberto Manguel, *A History of Reading* (1996)
- ✓ Erwin Mantingh, *Een monnik met een rol. Willem van Affligem, het Kopenhaagse Leven van Lutgart en de fictie van een meerdaagse voorlezing* (2000)
- ✓ Meesterschapsteams Nederlands, [Visie op de toekomst van het curriculum Nederlands](#) (2018)
- ✓ Walter J. Ong, *Orality and Literacy. The Technologizing of the Word* (1982)
- ✓ Ontwikkelteam Nederlands, Derde tussenproduct (bijgestelde Grote Opdrachten en Visie)
- ✓ Marc van Oostendorp, *Spoken voor leken in 45 minuten*. (oratie RU Nijmegen, 25-10-2018)
- ✓ Theo Witte, Erwin Mantingh & Marjolein van Herten. [‘Doodtij in de delta. Stand en toekomst van het Nederlandse literatuuronderwijs’](#). In: *Tijdschrift voor Nederlandse Taal en Letterkunde* 59 (2017) 115-143.

Zie ook: Meesterschapsteams Nederlands, [Publicaties in het kader van Curriculum.nu](#)

De informatie in deze presentatie is met zorg samengesteld,
maar er kunnen geen rechten ontleend worden aan de inhoud.